

SAVJETOVANJE O RADU OPŠTINSKIH GEODETSKIH SLUŽBI

Dana 5. i 6. oktobra 1978. godine, u Neumu je održano savjetovanje o radu opštinskih geodetskih službi, na kome su analizirani dosadašnji rezultati rada i njihovi naredni zadaci.

U referatima podnesenim na savjetovanju, kao i u diskusiji po referatima, istaknuto je da je geodetska služba u opštinama u proteklom periodu postigla značajne rezultate u izvršavanju postavljenih zadataka, da su postignuti dobri rezultati u kadrovskom osposobljavanju i materijalnom opremanju organa nadležnih za geodetske poslove, što je uticalo da službe u sve većoj mjeri zadovoljavaju društvene potrebe i zadatke koji proističu iz zakonskih, samoupravnih i drugih normativnih akata. Polazeći od ove konstatacije, službe su bile okrenute rješavanju potreba radnih ljudi i ekonomskog razvoja društveno političkih zajednica, što je doprinijelo porastu ugleda službe i geodetskih stručnjaka u sredinama u kojima žive i rade.

Brz društveno-ekonomski razvoj SR Bosne i Hercegovine postignut u poslijeratnim godinama, koji je naročito ubrzan u periodu poslije donošenja Ustava, Zakona o udruženom radu i samoupravnog konstituisanja društva, rezultirao povećanim izdvajanjem sredstava Republike, opština i radnih ljudi za izvršavanje novog premjera, i uticao da se ovaj trend ubrza. Sve ovo daje nov kvalitet rada opštinskih organa i pred njih stavlja nove zadatke, što u suštini predstavlja značajan preobražaj službe u pravcu kadrovskog jačanja, njene modernizacije i usvajanja najmodernije tehnologije rada.

I pored vrlo značajnih rezultata rada opštinskih organa nadležnih za geodetske poslove, konstatovano je da u nekim sredinama postoje nerazumjevanja i neshvatanja društvene uloge geodetske službe u opštini, kao i posljedica koje mogu uslijediti zbog takvih shvatanja. Ovo se naročito manifestuje u neadekvatnom kadrovskom osposobljavanju i opremanju službe savremenom opremom. Iste ovakve tendencije prisutne su i kod pojedinih geodetskih stručnjaka, što sve zajedno može uticati na usporavanje razvoja struke i samoupravnog razvoja te sredine.

Polazeći od postignutih rezultata i narednih zadataka koji stoje pred opštinskim organima nadležnim za geodetske poslove, učesnici savjetovanja donose slijedeće preporuke i zaključke:

PREPORUKE I ZAKLJUČCI

1/ Opštinski organi nadležni za geodetske poslove, djelujući u uslovima različite razvijenosti opština, ostvarili su značajan uspon u obimu i kvalitetu rada, tako da je potpuno prevaziđen fiskalni karakter službe. Ovi organi se svakim danom sve više uključuju u široke procese samoupravnog razvoja opštine, posebno u komunalnoj oblasti, a u isto vrijeme prerastaju u servis udruženog rada. Ovo je rezultiralo značajnim usponom ugleda struke i geodetskog kadra u sredinama gdje žive i rade.

2/ Da bi služba ostvarila određene ciljeve i još se aktivnije uključila u izgradnju našeg socijalističkog samoupravnog društva, potrebno je službi obezbjeđiti uslove za njen normalan rad, a to su kadar, oprema i radni uslovi.

3/ Obzirom na potrebe društva, koje će svakim danom biti sve veće i složenije, nužno je da se u opštinskim organima nadležnim za geodetske poslove brojno ojača kadar i istovremeno poboljša njegova kvalifikaciona struktura, što je moguće učiniti redovnim školovanjem i školovanjem uz rad. Pored toga, treba više koristiti forme stručnog uzdizanja, kao što su seminari, kursevi i drugo.

4/ Imajući u vidu da se geodetska služba već danas može uklopiti u najavljenju automatizaciju rada organa uprave, jer se održavanje katastarskog operata i obrada podataka za upravu prihoda vrši putem elektronskih računara, stručnost sadašnjeg kadra, katastarskih referenata, koji obavlja ove poslove u opštinama, ne odgovara današnjim potrebama.

U vezi sa ovim bilo bi potrebno preispitati mogućnost posebnog školovanja kadra i za katastarske referente.

5/ Prelaskom poslova premjera i izrade katastra zemljišta u nadležnost republika i pokrajina, stvorena je obaveza republika i pokrajina da kroz zakonske i stručno-tehničke propise regulišu svu djelatnost geodetske struke. Obzirom da je ova materija do danas regulisana samo zakonskim i djelimično stručno-tehničkim propisima, to je nužno uložiti napore da se što prije donesu stručno-tehnički propisi. Pri izradi propisa treba maksimalno koristiti savremena dostignuća nauke i tehnike u domenu geodetske djelatnosti, a istovremeno ostvariti da stručno-tehnički propisi odražavaju današnju stvarnost i budu uskladjeni sa razvojem i potrebama našeg socijalističkog samoupravnog društva. Budući da se radi o djelatnosti pred kojom stoje identični ili gotovo isti zadaci i obaveze u svim republikama i pokrajinama, poželjno bi bilo da se prethodno izvrši široka razmjena mišljenja kako sa geodetskim stručnjacima u Republici tako i sa geodetskim službama drugih republika i pokrajina.

6/ Osnovna zakonska obaveza geodetske službe opština je da vrši održavanje premjera i katastra zemljišta odnosno da usaglašava stanje na planovima i katastarskom operatu sa stanjem na terenu, kako bi planovi bili ažurni i mogli poslužiti svojoj namjeni, a to je da se koriste za privredne, statističke, naučne i upravne svrhe, za prostorno planiranje, izradu svih evidencija o nekretninama, kao i za druge potrebe državnih organa, organizacija i građana. Da bi se ovo postiglo, nužno je obezbjediti snimanje svih promjena na terenu i usaglasiti propise geodetske i ostalih službi, obezbjedjujući zaštitu društvenih interesa. Sadašnje ograničenje cijepanja parcela, odnosno poistovjećivanje parcelacije sa cijepanjem parcela, nije dalo očekivane rezultate, jer je činjenica da se gradi hiljade objekata i bez cijepanja parcela. Iz ovog proistiće da zajednica ovim ograničenjem nije ništa dobila, već naprotiv rezultat toga je neažuran geodetski plan odnosno buduća podloga za projektovanje, kojeg više nikakva služba nije u stanju u redovnom postupku ažurirati. Očigledno je da ovdje treba tražiti nova rješenja, koja će zadovoljiti sve zainteresirane strane.

7/ U izvjesnom broju opština je neažurno stanje u pogledu rješavanja zahtjeva građana i donošenja rješenja o promjenama. Na ovakvo stanje utiče niz faktora od neadekvatne organizacije geodetske službe u opštinama, pa do neodgovornog ponašanja pojedinih rukovodilaca geodetske službe. Da bi se stanje popravilo, nužno je službu organizovati tako da joj budu obezbjedjeni odgovarajući uslovi za rad, kao i neposredni stručni rukovodilac koji će odgovarati kako za kvalitet, tako i za izvršavanje postavljenih zadataka. Kada se govori o uslovima rada, onda treba posebno naglasiti da se treba zalagati za striktnu primjenu Zakona o udruženom radu, uključujući i pravo naknade za terenski rad koju treba obavezno vezati na normative. Povezivanje izvršenja zadataka po normativima rada, povlači za sobom objektivizirano nagradjivanje radnika geodetske službe prema uloženom trudu i postignutim rezultatima rada, što je kod nekih opština pokazalo veoma dobre rezultate.

Pri razmatranju organizacije geodetske službe, posebnu pažnju treba obratiti na organizaciju službe u manjim opštinama i razmotriti formiranje zajedničke medjuopštinske službe, jer je to u dosadašnjoj praksi pokazalo pozitivne rezultate.

8/ Pred geodetskom službom u budućnosti stajace sve obimniji i složeniji zadaci. Jedan od tih zadataka je i valorizacija katastarskog prihoda, koja je neizbježna kao instrument pravednog razreza poreza i doprinosa na prihod od poljoprivredne djelatnosti. Imajući u vidu da danas služba nije dovoljno sposobna i pripremljena za izvršavanje ovakvih zadataka nameće se potreba da se i dalje nastavi sa prevodjenjem katastarskog operata i njegovog održavanja na elektronskim računarima, koji jedino obezbjedjuju

efikasnu i blagovremenu obradu podataka, te serviranje potrebnih informacija skupštini i izvršnom odboru opštine, zainteresiranim organima, radnim organizacijama i građanima. U tom cilju nužno je ubrzati formiranje elektronskih računskih centara, jer sadašnja dva računska centra u kojima se obraduju ovi podaci nisu u mogućnosti da obezbijede preuzimanje ovih poslova za područje cijele Republike.

9/ Na osnovu izvještaja o pregledu rada opštinskih organa nadležnih za geodetske poslove, kao i izvještaja ovih organa, vidljivo je da su postignuti značajni početni rezultati na uspostavi katastra komunalnih uređaja, ali i ozbiljno zaostajanje u formiranju ove društveno korisne evidencije. Radi prevazilaženja ovakvog stanja, potrebno je službe popunjavati sa najiskusnijim geodetskim stručnjacima i opremiti adekvatnom opremom. Neizvršavanjem zakonskih obaveza opština na uspostavi katastra komunalnih uređaja zajednica trpi velike materijalne štete, a često su i životi radnika ugroženi zbog nepoznavanja položaja postojećih podzemnih vodova i objekata. Radi toga se nameće potreba da se opštine upozore na izvršenje zakonskih obaveza, a ukoliko to ne bude dalo odgovarajuće rezultate, da se Izvršno vijeće Skupštine SR BiH upozna o stanju u ovoj oblasti.

10/ Donošenje Zakona o naknadama za korišćenje podataka i vršenje usluga u oblasti premjera i katastra zemljišta, i njegovo provodjenje, značajno je uticalo na opremanje opštinskih organa nadležnih za geodetske poslove savremenom opremom. Koristeći dosadašnje iskustvo neophodno je da se iznadje mogućnost da se ovakve pozitivne tendencije nastave. Istodobno je potrebno kroz djelimično korišćenje ovih sredstava ostvarivati obavezu iz ZUR-a, da se nagradjivanje radnika vrši po rezultatima rada, što sve treba da bude verifikovano od nadležnih organa skupština opština. Isto tako, potrebno je onemogućiti devijantne pojave izražene u nekim sredinama, koje teže da se ova sredstva koriste nenamjenski i bez određene društvene kontrole.

11/ Uspješno poslovanje opštinskih organa nadležnih za geodetske poslove zavisi ne samo od uspjeha stručno-tehničkih rješenja, već i od pravilne primjene zakonskih i drugih propisa, a posebno propisa o kancelarijskom poslovanju. Zato je potrebno da osoblje službe posveti više vremena praćenju propisa, posebno Zakona o opštem upravnom postupku i propisa o kancelarijskom poslovanju, jer treba imati u vidu da je geodetska služba na prvom mjestu organ uprave, pa tek onda tehnička služba.

12/ Značajna pažnja savjetovanja bila je posvećena obrazovanju kadrova posebno iz razloga što je nedostatak geodetskih inženjera limitirajući faktor u izvršenju programa novog premjera i drugih zadataka geodetske struke. Konstatovano je da kvalitetu školovanja kadrova kroz srednju školu treba posvetiti znatno veću pažnju, jer se isti u zadnjih nekoliko godina

vrlo teško snalaze u praksi. Zbog toga je neophodno da se škole neposrednije povežu sa udruženim radom i geodetskim službama, te da temeljito preispitaju nastavne planove i programe, kao i njihovu realizaciju.

13/ Vršenje novog premjera pojedinih područja je opštedruštveni interes. Imajući u vidu da je još uvijek nepremjereno oko 50 % područja naše Republike, opštinske službe bi trebale da budu inicijatori i najobjektivniji tumači potreba premjera na svom području. Isto tako, na područjima gdje je izvršen novi premjer i dobivene savremene geodetske podloge i savremeni katastarski operat, društvo je uložilo veoma značajna sredstva. Međutim, iz dosadašnje prakse može se zaključiti da se ovi podaci još uvijek nedovoljno koriste. Iz ovog razloga služba treba na svom području, da prati realizaciju tehničkih zahvata i ako treba da upozori projektante i druge interesente da koriste već postojeće podloge, jer ih na to i zakon obavezuje.

14/ Premjer gradova je na većem području Republike završen, ali se isti uvijek ne održava u smislu postojećih propisa, tako da su planovi postali neažurni i kao takvi ne mogu poslužiti svojoj namjeni. Imajući u vidu da se uspostava katastra komunalnih uredjaja može kvalitetno izvršiti samo na savremenim i ažurnim geodetskim planovima, to je nužno izvršiti prethodnu reambulaciju istih i tako usaglašene planove reprodukovati i po potrebi povećati za uspostavu katastra komunalnih uredjaja.

15/ Opštinski organi nadležni za geodetske poslove predstavljaju samo jedandio društvenog mehanizma i kao takvi neposredno su povezani sa opštinskim i republičkim organima uprave i sa istim u raznim vidovima razmjenjuju svoj rad. U realizaciji tih odnosa dešava se da pojedini organi ne izvršavaju uvijek blagovremeno svoje obaveze, posebno kada se radi o pojedinim izvještajima, iako ih pozitivni zakonski propisi na to obavezuju. Zbog toga je nužno da se ubuduće ovim obavezama posveti veća pažnja i iste blagovremeno izvršavaju.

16/ Sadašnje stanje zastarjele i neažurne zemljišne knjige, koja nema nikakve veze sa podacima novog premjera, predstavlja kočnicu u ostvarivanju prava građana i otežava rad organa uprave u sprovođenju utvrdjene politike sa jedne strane, a istovremeno predstavlja teret za društvenu zajednicu sa druge strane, jer se radi o dvojnoj evidenciji gotovo istog sadržaja, pa je nužno ubrzati rad na stvaranju jedne savremene jedinstvene evidencije nekretnina.

17/ Iako je Zakonom o premjeru i katastru zemljišta obezbjedjeno prijavljivanje promjena na zemljištu, a posebno novoizgrađenih objekata, korisnici odnosno vlasnici objekta to često ne čine, zbog čega geodetski plan postaje neažuran, a katastarska evidencija neusaglašena sa stanjem na terenu. Zbog toga se nameće nužna potreba da se u jedan od zakona ugradi odredba kojom bi se obezbjedilo da se ne može dati upotrebna dozvola bez

potvrde nadležnog organa da je objekat snimljen i uveden u evidenciju katastra zemljišta.

18/ Radnici geodetske struke u svom radu moraju se još više angažovati na razvijanju i jačanju društveno-ekonomskih odnosa, samoupravnog dogovaranja i odlučivanja, i tako doprinjeti još bržem razvoju naše socijalističke samoupravne i nesvrstane Jugoslavije. Moramo se i dalje boriti za dosljedno provodjenje politike SKJ, a posebno razvijati koncepciju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i tako sačuvati svijetli lik geodetskog stručnjaka koji je stvoren u narodno-oslobodilačkoj borbi i poslijeratnoj izgradnji.

REGIONALNI SASTANCI

Na traženje većeg broja opštinskih organa nadležnih za geodetske poslove, Republička geodetska uprava je organizovala regionalne sastanke sa rukovodiocima opštinskih organa.

Sastanci su održani u periodu od 26. juna do 2. jula 1979. godine, a organizovani su po regijama i održani u Sarajevu, Mostaru, Travniku, Mrkonjić Gradu i Tuzli. Budući da se regionalnim sastancima nisu mogli odazvati svi prestavnici opštinskih organa sa dotične regije, to je 12. jula održan naknadni sastanak u Sarajevu sa predstavnicima ovih opštinskih organa koji nisu prisustvovali regionalnim sastancima.

Na održanim sastancima razmatrana je realizacija zaključaka sa Savjetovanja u Neumu u svijetlu nove stabilizacione politike, sa posebnim osvrtom na organizaciju opštinskih organa nadležnih za geodetske poslove, kao i na stanje i probleme rješavanja prijava na poslovima održavanja premjera i katastra zemljišta. Pored toga rukovodioci opštinskih organa upoznati su sa zadacima i pripremama za izradu Srednjoročnog programa premjera, a isto tako kroz diskusije i lične kontakte izvršena je i izmjena iskustava po drugim pitanjima.

H.S.